

Verksamhetsplan läsår 2020-2021, Elevhälsans medicinska insats (EMI)

Dokumenttyp Styrdokument	Dokument-ID	Datum för beslut
Beslutsinstans Bildningsnämnden	Dokumentansvarig Fredrik Östlund	Ansvarig för uppföljning Fredrik Östlund
Dokumentet gäller Verksamhetsplan läsår 2020-2021, Elevhälsans medicinska insats (EMI)		

STYRDOKUMENT INOM EMI

EMI är en strikt reglerad verksamhet med IVO som tillsynsmyndighet. Regelverket har till uppgift att upprätthålla säkerhet och kvalitet i vården, i detta ingår;

Skollagen (2010:800)

Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Alla elever ska, utöver skolläkare och skolsköterska, ha tillgång till psykolog, kurator och personal med specialpedagogisk kompetens. EMI svarar för den medicinska delen i den samlade elevhälsan.

Hälso- och Sjukvårdslagen HSL (2017:30)

EMI är en del av hälso- och sjukvården och omfattas därför av de författningar av allmän karaktär som är giltiga för all annan hälso- och sjukvård samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd som särskilt berör EMI.

Patientsäkerhetslagen PSL (2010:659)

Lagen syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård och därmed jämförlig verksamhet.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)

Socialstyrelsens och Skolverkets Vägledning för elevhälsan (2016)

Patientdatalagen (2008:355)

Socialtjänstlagen (2001:453)

Arbetsmiljölagen

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Lagen om offentlig upphandling (2016:1145)

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. En inkorporering av barnkonventionen bidrar till att synliggöra barnets rättigheter. Det är ett sätt att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet.

ORGANISATORISK STÄLLNING OCH VERKSAMHETSFÄLT FÖR EMI

EMI är den verksamhet som har samhällets uppdrag att organisera och erbjuda hälsovård för barn och ungdomar i skolåldern. Den tar vid där barnhälsovården (FBHV) upphör och föregår företagshälsovården (FHV) i yrkeslivet.

Nedanstående tabell beskriver EMI:s organisatoriska ställning inom samhällets samlade hälsovård.

Primärvård	Skola	Arbetsliv
FBHV	EMI	FHV

BEHOV AV SAMVERKAN INOM EMI

EMI svarar för den medicinska delen i den samlade elevhälsan. Arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsopersonal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta (SOU 2010:95). EMI:s hälsopreventiva arbete förutsätter samverkan med en rad aktörer såväl inom som utanför skolan och framförallt ett förtroendefullt samarbete med elever och deras vårdnadshavare.

BEHÖRIGHETS- OCH KOMPETENSKRAV FÖR PERSONAL INOM EMI

- Riksdagen erkände 1992 EMI som en egen medicinsk specialitet.
- Inom EMI skall finnas skolsköterska och skolläkare.
- Skolsköterskans och skolläkarens arbete skall vara grundat på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Skolsköterskas kompetens

- Svensk sjuksköterskelegitimation krävs.
- Specialistutbildning till distriktssköterska, skolsköterska eller barnsjuksköterska krävs för att skolsköterskan självständigt skall få bedriva vaccinationsverksamhet, inom ramen för fastställt generellt vaccinationsprogram (HSLF-FS 2020:25). Detta bör beaktas vid nyanställningar.

Skolläkares kompetens

- Svensk läkarlegitimation krävs.
- Specialistkompetens rekommenderas i någon av specialiteterna Barn- och ungdomsmedicin, Barn- och ungdomspsykiatri eller Allmänmedicin.

LEDNINGSORGANISATION

För all hälso- och sjukvård skall det finnas en definierad vårdgivare.

För skolans och för EMI:s del, är skolhuvudmannen vårdgivare.

Vårdgivaren skall utse en verksamhetschef för EMI. I Kramfors kommun har Bildningsnämnden vårdgivaransvaret.

Verksamhetschefen har det samlade ledningsansvaret för EMI. I och med att verksamhetschefen inte har formell hälso- och sjukvårdskompetens enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finns medicinsk ledningsansvarig skolsköterska (MLA) som ska leda EMI så diagnos, vård och behandling kan säkerställas. Se bilaga1, gäller för Kramfors Kommun.

RESURSER

Enligt EMI:s nationella kvalitetsindikatorer ska det finnas personal i tillräckligt antal med den kompetens, de lokaler och den utrustning som krävs för att förutsättningar för god vård skall uppfyllas. Verksamhetschefen för EMI ansvarar för att detta uppfylls.

JOURNALHANTERING OCH DOKUMENTATION

Enligt patientdatalagen (2008:355) är EMI skyldig att dokumentera, hantera, förvara och arkivera journal för varje enskild elev.

Skolsköterska och skolläkare skall så fullständigt och korrekt som möjligt dokumentera enligt gällande lagstiftning.

Journalen används förutom vid omhändertagandet av enskild elev, som underlag för verksamhetsutveckling, kvalitetssäkring, statistik och forskning.

Journalen är sekretessbelagd och får läsas endast av behörig personal, eleven själv och när det rör omyndiga elever av vårdnadshavare. (Patientdatalag 2008:355, Offentlighets- och sekretesslag 2009:400).

SEKRETESS

Sekretess inom EMI regleras i Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), i Patientsäkerhetslagen (2010:659), Skollagen (2010:800). I förhållande till skolan är EMI en egen verksamhet och har stark sekretess gentemot skolpersonal som regleras i Offentlighets- och sekretesslagen, 25 kap.

HÄLSOFRÄMJANDE OCH FÖREBYGGANDE ARBETE

EMI arbetar främst med att främja hälsa, förebygga ohälsa och efter behov förmedla särskilt stöd. Arbetet skall ske på individ, grupp och organisationsnivå (Vägledning för elevhälsa 2016).

EMI I KRAMFORS KOMMUN

VISION

Varje elev ska efter avslutad skolgång, utifrån sina egna förutsättningar, vara rustad med kunskap och insikter som ger goda möjligheter att göra egna hälsofrämjande val, för en god hälsa livet ut.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Alla elever skall ha tillgång till EMI, på lika villkor och utifrån den enskildes behov. EMI skall främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och skall stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Sambandet mellan lärande och hälsa står i fokus och elevhälsan knyts närmare skolans uppdrag.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR MÅLUPPFYLLELSE

Förutsättningar för att uppnå de övergripande målen är:

- att nationella riktlinjer och socialstyrelsens rekommendationer följs
- att dessa kompletteras med lokalt utformade basprogram och rutiner
- att redovisade utvecklingsbehov kan åtgärdas
- att personella, materiella och strukturella resurser tillförs verksamheten i nödvändig omfattning.

VERKSAMHET

Följande verksamhetsområden skall ingå i EMI:s arbete:

Mottagningsverksamhet: Hälsobesök och hälsosamtal

Enligt skollagen ska alla elever i grundskolan erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Mellan dessa ska eleven erbjudas begränsade hälsokontroller, såsom syn och tillväxt. Minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll ska erbjudas elever i gymnasieskola.

Hälsosamtalet är en del av EMI:s hälsofrämjande arbete. Elevsamtalet skall vara elevcentrerat och innefatta information, rådgivning, och lärande som utgår från elevens egna behov och resurser.

Utifrån aktuell lagstiftning formuleras lokalt basprogram som revideras årligen. Se bilaga 2.

Arbetsfördelningen mellan skolsköterska och skolläkare vid de allmänna hälsokontrollerna är inte strikt fastställd, utan bör utföras enligt principen om den mest effektiva omhändertagandenivån.

Alla elever som är nyinflyttade/nyinskrivna i skolan ska kontaktas och erbjudas inskrivning i EMI samt insatser enligt lokala rutiner, basprogram och lagstiftning.

Mottagningsverksamhet: planerad och öppen

EMI:s mottagningsverksamhet är en del i ett generellt förebyggande och hälsofrämjande arbete. Varje elev ska efter eget behov ha möjlighet att uppsöka EMI. EMI kan erbjuda enklare sjukvårdsinsatser, rådgivning och stöd.

Skolsköterskan bör ha mottagningstid på bestämd veckodag minst en gång i veckan vid respektive skola. Kontinuitet och hög tillgänglighet bör eftersträvas. Mottagningen skall vara öppen för elever och vårdnadshavare. Ostörd kontakt och sekretess skall erbjudas. Mottagningstiden inkluderar både öppen mottagning och planerade besök.

I skolsköterskans mottagningsverksamhet ingår även att organisera och medverka vid läkarmottagning. Elever med hälsoproblem som bedöms vara i behov av mer utförlig undersökning eller utredning ska hänvisas direkt till vårdcentral eller annan sjukvårdsinstans.

Vaccinationer

EMI fullföljer Folkhälsomyndighetens nationella vaccinationsprogram som påbörjats inom barnhälsovården. Grundprogrammet ingår i det lokala basprogrammet.

EMI prioriterar informationsarbete i syfte att behålla hög vaccinationsanslutning.

Smittskyddsarbete

Att förebygga uppkomst och spridning av infektionssjukdomar är en viktig uppgift för EMI. Exempel på smittskyddsarbete är:

- Vaccinationsverksamhet
- Information och egenvårdsråd vid förkylningar, hudinfektioner och huvudlus
- Information och råd till ungdomar angående sexuellt överförbara sjukdomar
- Allmänna hygienrutiner
- Information om smittskydd vid hantering av blodspill
- Stötta skolornas rektorer och personal i frågor rörande Covid-19

Arbetsmiljöarbete

Enligt arbetsmiljölagen är rektor ytterst ansvarig för elevernas arbetsmiljö.

Genom elevkontakter och kunskaper om skolmiljön, kan skolsköterskan uppmärksamma och påtala brister i elevernas fysiska och psykosociala arbetsmiljö. Skolsköterskan bör därför aktivt medverka vid internkontroll, allergironder, olycksfallsregistrering, planering av skolans inne- och utemiljö, mobbningsförebyggande arbete o s v.

Elevhälsa

Skolans elevhälsoarbete syftar till att främja elevernas utveckling, förebygga skolproblem och åtgärda de problem som finns eller uppstår. Elevhälsan omfattar både generella och individriktade insatser. Skolsköterskan medverkar i skolans elevhälsoarbete och ingår i elevhälsoteam. Skolsköterskorna deltar ibland även i likabehandlingsteam och krisgrupper.

Hälsopedagogiska insatser

Många folkhälsoproblem grundläggs i barn- och ungdomsåren.

EMI, som har både medicinsk- och omvårdnadskompetens, ska medverka till att grundlägga hälsofrämjande levnadsvanor.

ORGANISATION OCH RESURSER

Organisation

EMI i Kramfors Kommun utgör en självständig verksamhet som ingår i den samlade elevhälsoorganisationen. EMI erbjuds till samtliga elever i grundgymnasieskola samt särskola. Vårdgivare är Bildningsnämnden. Det finns utsedd verksamhetschef som har det samlade ledningsansvaret för EMI. Då verksamhetschefen inte har formell hälso- och sjukvårdskompetens enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finns medicinsk ledningsansvarig skolsköterska.

Personal

Kramfors Kommuns organisation inom EMI består läsåret 20-21 av skolsköterskor motsvarande 6,0 semestertjänst, totalt 6 personer som har varierande tjänstgöringsgrad. Till medicinskt ledningsansvar åtgår 30 %. Skolläkartid kommer att köpas in 3 veckor per termin samt under 3 dagar i slutet av läsåret.

Skolsköterskor och skolläkare tjänstgör på kommunens samtliga skolor, samt genom fri nyttighet på Docksta Friskola.

	SSK tjänst (redovisas i % av semestertjänst)	Elevantal	Elevantal/ SSK oberoende av tjänstgöringsgrad
Kramfors Skolor *	6,0 (MLA 30%)	2549	447

*avser i detta sammanhang kommunens samtliga skolor och Docksta Friskola. Siffrorna för elevantal är baserade på uppgifter inhämtade augusti 2020 och antalet kan variera över tid under läsårets gång.

Skolsköterskeresurs

Vi fördelning av skolsköterskeresurser skall hänsyn tas till faktorer såsom antal elever och skolor, reseavstånd, skolområdets sociala struktur, antal elever med särskilda behov, nyanlända/asylsökande mm.

Lokaler och utrustning

EMI omfattas av samma krav på kvalitet och säkerhet som gäller all hälso- och sjukvård. I dokumentet Kvalitetsmått för medicinsk elevhälsa, skriven av representanter från skolläkarföreningen och skolsköterskeföreningen

(september 2015), framhålls aspekter om lokaler och utrustning gällande verksamheten. I hälso- och sjukvårdslagen (HSL 2017:30) beskrivs att där det bedrivs hälso- och sjukvård skall finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att en god vård skall kunna ges.

Lokalen skall:

- vara centralt placerad i skolan och lätt tillgänglig för eleverna
- erbjuda gynnsam miljö för förtroliga samtal, direkt eller via telefon och bör därför vara väl ljudisolerad så att sekretess kan garanteras.
- vara utrustad med diskbänk och/eller tvättställ och rinnande varmt och kallt vatten
- vara så stor, med tillräckligt fri golvyta, att den rymmer inventarier och den utrustning som behövs för hälsokontroller, mottagningsverksamhet, enklare sjukvård, journalhantering och administration
- ha säkra rutiner för städning

Utrustning

Utrustningen skall anpassas till den verksamhet som skall bedrivas.

Rutinundersökningar inom EMI som längd, vikt, syn och hörsel ställer krav på adekvat utrustning för dessa ändamål. Enklare sjukvård fordrar även möjlighet till god och riktad belysning, utrustning för blodtrycksmätning, stetoskop, otoskop, reflexhammare och scoliometer.

Inventering av lokaler och utrustning pågår kontinuerligt.

KVALITETSSÄKRING OCH KVALITETSUTVECKLING

Utifrån gällande lagstiftning, nationella rekommendationer om kvalitetsindikatorer och verksamhetsplan ska EMI fortlöpande kvalitetssäkras och kvalitetsutvecklas. EMI i Kramfors kommun bedriver ett systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete för att utveckla och kvalitetssäkra verksamheten.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete utformas utifrån gällande lagstiftning.

Vid behov återkopplas resultatet av hälsosamtalet till elev och vårdnadshavare samt till pedagogisk personal efter vårdnadshavares samtycke.

Verksamhetsberättelse skrivs efter varje läsår och delges skolverksamhet och även önskvärt i nämnd.

Patientsäkerhetsberättelse skrivs årligen av verksamhetschef och MLA för godkännande av vårdgivare.

Arbetet med metoddokument och rutiner pågår fortlöpande.

Vaccinationsregistrering sker enligt lag i det nationella vaccinationsregistret.

Företrädare för kommunens EMI ingår i länsnätverk med regelbundna träffar.

Utvärderings- planeringsdag med kommunens EMI grupp hålls regelbundet och skall prioriteras.

Datajournal

Angående datajournalssystemet, PMO-Client, uppdateras användare kontinuerligt gällande systemet, bland annat på tematräffar där frågeställningar kring systemet berörs. Systemadministratörer för EMI har träffar med övriga verksamheters PMO-administratörer i kommunen.

KOMPETENSUTVECKLING

Allt arbete inom EMI skall bedrivas utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Kompetensutveckling för personalen inom EMI skall därför anknyta till aktuell forskning och utveckling. Exempel på detta är Folkhälsomyndighetens utbildningsdagar i aktuellt vaccinationsprogram.

Fortbildning för EMI i aktuella ämnen bör prioriteras.

Övrigt;

Professionsmöten med hela EMI gruppen hålls 1 gång/mån och skall prioriteras av personalen inom EMI.

Handledning i medicinska frågor av skolläkare.

Handledning av legitimerad psykolog gällande verksamhetsfrågor har erbjudits EMI-gruppen samt individuell handledning vid behov. Efter önskemål från gruppen har det beslutats om uppehåll i handledningen under höstterminen 2020.

Skolsköterskor deltar också i varierande grad i de utbildningar som erbjuds av kommun, Region Västernorrland osv.

PRIORITERADE MÅL

- Basprogrammet skall uppfyllas till 100 %.
- Tydliggöra de medicinska insatserna kontinuerligt centralt och lokalt.
- Vara en del av skolornas lokala elevhälsoarbete utifrån ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv

Framtagna i samråd med EMI 2020-08-18

Bilaga 1

Verksamhetens författningsreglerade uppdrag och ansvar beskrivs främst i

SFS 2017:30	Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).
PSL 2010:659	Patientsäkerhetslagen
SOSFS 2011:9	Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Verksamhetschefens ansvar;

- Ha det yttersta ledningsansvaret för EMI i Kramfors kommun och leda verksamheten så att kraven på vårdkvalitet, patientsäkerhet och effektivitet uppfylls.
- Vara den person som Inspektionen för vård och omsorg, IVO, samt elever, föräldrar, skolpersonal och andra kan vända sig till i frågor som rör EMI.
- Ansvara för att det för EMI finns ett ändamålsenligt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
- Ansvara för att samverka och samordning med andra enheter inom och utanför skolan fungerar på ett för eleven tillfredsställande sätt.
- Ansvara för att personalens kompetens inom EMI upprätthålls och utvecklas, samt upprätthålla ett kontaktnät mellan personalen inom EMI.
- Ansvara för avvikelshantering.
- Ansvara för att de lagar, författningar och riktlinjer som omfattar EMI kommer personalen till del och följs.
- Ansvara för att EMI har en vårdpolicy, exempelvis basprogram, som följs och att det finns direktiv och rutiner som behövs för detta.
- Att det finns tillgång till adekvat utrustning utifrån verksamhetens behov.
- Att verka för att skolsköterska och skolläkare kan delta kontinuerligt i yrkesspecifik kompetensutveckling.
- Ansvara för rekrytering av personal samt resursfördelning.
- Introducera och stödja nyanställda tillsammans med övrig personal inom EMI.

På uppdrag av verksamhetschef ansvarar medicinskt ledningsansvarig för;

- Ha det medicinska ledningsansvaret för EMI i Kramfors kommun utifrån diagnos, vård och behandling.
- Upprätta och revidera rutiner utifrån verksamhetens behov och kopplat till diagnos, vård och behandling.
- Kvalitetssäkra vaccinationsprocessen.
- Ansvara över medicintekniska produkter.
- Verka för en säker remisshantering mellan EMI och andra vårdgivare.
- Egenkontroll, exempelvis kontroll av åtkomstloggar.
- Dokumentera den årliga patientsäkerhetsberättelsen.
- Upprätta och revidera rutiner kring läkemedelshantering.
- Ansvara för anmälningsskyldighet enligt Lex Maria.

Skolläkares ansvar;

- Skolläkare är ansvarig i medicinska frågor och utfärdar generella medicinska direktiv.

Bilaga 2

1.1 Elevhälsans medicinska insats basprogram på grundskolan

(gäller läsår 2020-2021)

Förskoleklass: Inskrivning i grundskolans EMI

Hälsosamtal. Hälsobesök; längd, vikt, synprovning och hörselundersökning

Klass 2: Hälsobesök; längd och vikt

Erbjudande om vaccination mot mässling, påssjuka och röda hund

Klass 4: Hälsosamtal. Hälsobesök; längd, vikt, synprovning, ryggbedomning.

Klass 5: Erbjudande om HPV vaccin

Klass 7: Hälsosamtal. Hälsobesök; längd, vikt, synprovning, ryggbedomning, medicinsk SYV, färgseende vid behov

Klass 8: Erbjudande om vaccination mot difteri, stelkramp och kikhosta.

Uppföljningsbesök sker vid behov i alla årsklasser.

Elevhälsans medicinska insats basprogram på gymnasieskolan

(gäller läsår 2020-2021)

Åk. 1 Inskrivning i gymnasieskolans EMI

Hälsosamtal. Hälsobesök; längd, vikt, synprovning vid behov

Hörselprovning för elever på yrkesförberedande program och elever med tidigare avvikelse i hörseln oavsett program.

Härdplastundersökning enligt fastställd rutin för elever på fordons- och industriprogrammet, samt för elever som under APU/praktik riskerar exponering av härdplaster.

Medicinsk studie- och yrkesvägledning för härdplastundersökta elever och för andra elever vid behov.

Riktade hälsobesök på vissa yrkesförberedande program, exempelvis på Vård- och omsorgsprogrammet

Uppföljningsbesök sker vid behov i alla årsklasser.